

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TAILIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
Buxoro davlat universiteti

5111700-Boshlang'ich ta'lim va sport tarbiyaviy ish ta'lim yo'nalishi
bitiruvchilari uchun ixtisoslik fanlaridan
Yakuniy davlat attestatsiyasi imtihon
DASTURI

- 3.00. Ixtisoslik fanlari:
- 3.01. Ona tili va bolalar adabiyot
 - 3.04. Umumiy pedagogika
 - 3.06. Ona tili o'qitish metodikasi
 - 3.07. Matematika o'qitish metodikasi

ANNOTATSIYA

Mazkur dastur Buxoro davlat universiteti 5111700-boshlang'ich ta'lim, sport-tarbiyaviy ish yo'nalishi bo'yicha ta'lim olayotgan bakalavrlarning ixtisoslik fanlaridan davlat attestatsiyasi dasturidir.

KIRISH

1.1. O'quv fanining dolzarbligi va olti kaabiy ta'limdagi o'rni.

Ushbu dastur ona tili va adabiyot, umumiy pedagogika, ona tili va matematika o'qitish metodikasining tarixi va rivojlanishi, ona tili ta'limi sohasini tashkil etish shakllari va mazmuni, o'qitish usullari kabi masalalarni qamrab olgan.

Ona tili va adabiyot, umumiy pedagogika, matematika o'qitish metodikasi, ona tili o'qitish metodikasi fani pedagogik fanlardan biri bo'lib, boshlang'ich sinflarda ona tili ta'limi sohasi doirasidagi predmetlarni o'qitish usullarini yoritib beradi. O'quvchilarning tilidan muhim tushunchalar tizimini o'zlashtirishlarini, nutqqa, o'qishga, yozishga oid ko'nikma va malakalarni egallashlarini ta'minlaydi. Bu ko'nikma va malakalar o'ra maktabda boshqa fanlarni muvaffaqiyatli o'zlashtirishga zamin hozirlaydi. Ona tilining tarbiyaviy ahamiyati juda katta bo'lib, o'quvchilarning dunyoni bilishiga, odamiylik munosabatlarni, fan va madaniyatni egallashlariga yo'l ochadi. Shu bilan birga O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonunida qayd qilinganidek, "Boshlang'ich ta'lim umumiy o'ra ta'lim olish uchun zarur bo'lgan savdoxonlik, bilim va ko'nikma asoslarini shakllantirishga qaratilgan". O'quvchilarni umumiy fanini o'rganish talabalarini kichik yoshdagi bolalarni o'qitish va tarbiyalashga doir masalalarni mustaqil va og'ir hal etishga tayyorlash, shuningdek, ta'lim va tarbiya nazariyasi va amaliyotini mustaqil o'rganishni davom ettirish uchun, yangi nashtar etilgan metodik adabiyotlarni o'qish uchun, yozish tajribasini tarkibiy baholash va umumlashtirish uchun zarur bo'lgan ko'nikmalar bilan qurullaniradi.

Ona tili va adabiyot, matematika o'qitish metodikasi, Ona tili metodikasi fanini puxta o'zlashtirish nazariy materiallarni bilish bilan birga, talabalarining pedagogik amaliyoti davrida va universitetni birligandan keyingi ishlarida ko'nikma sifatida xizmat qiladi.

1.2. O'quv fanining maqsad va vazifasi

Fanning maqsadi – talabalarni boshlang'ich sinflarda Ona tili va adabiyot, umumiy pedagogika, matematika o'qitish metodikasi, ona tili o'qitish metodikasi fanlarining mazmuni va vazifalari, o'qitish usullari, ta'limiy vositalar bilan tanishtirish va ularni ta'lim jarayoniga tatbiq etish bo'yicha bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirishdir.

Fanning vazifalari:

1. Talabalarni Ona tili va adabiyot, umumiy pedagogika, matematika o'qitish metodikasi, ona tili ta'limi sohasi bo'yicha davlat ta'lim standartlari va o'quv metodik tuzilishi bilan tanishtirish; boshlang'ich ta'limda o'quvchilarni husnixatga o'rgatishning metod va usullarini o'rgatish.

2. Talabalarni boshlang'ich sinflarda Ona tili va adabiyot, umumiy pedagogika, matematika o'qitish metodikasi, ona tilini o'qitish metodikasi fanidan kerakli bo'lgan qo'shimcha materiallar, imloviy mashqlar, diktantlar, grammatik tahlil, qayta hikoyalash va bayon uchun matnlarni, insho uchun mavzu va

Tuzuvchilar:	 A. R. Hamroyev, Boshlang'ich ta'lim metodikasi kafedrasi mudiri, p.f.d, professor
	 F. M. Qosimov, Boshlang'ich ta'lim metodikasi kafedrasi dotsenti, p.f.n.
	 M. Y. Ro'ziyeva, Boshlang'ich ta'lim nazariyasi kafedrasi mudiri, f.f.b.f.d, dotsent
Tag'rizchilar:	 Y. Saidov, O'zbek adabiyotshunosligi kafedrasi professori, f.f.d.
	 N. Barotova, Buxoro shahar 10-maktab o'qituvchisi

Imtihon dasturi Buxoro davlat universiteti Kengashida ko'rib chiqilgan va tasdiqlangan.

2023-yil « 31 » Ol dagi 8 - sonli bayonnomma.

materiallarni tanlash hamda ko'rgazma, texnik vositalardan foydalanishga o'rgatish.

3.03. Ona tili va bolalar adabiyoti, 3.04. Umumiy pedagogika, 3.06. Ona tili o'qitish metodikasi, 3.07. Matematika o'qitish metodikasi umumkasbiy fanlari bo'yicha o'tkaziladigan yakuniy davlat attestatsiyasi sinovi yozma ishlarini

BAHOLASH MEZONI

3.03. Ona tili va bolalar adabiyoti, 3.04. Umumiy pedagogika, 3.06. Ona tili o'qitish metodikasi, 3.07. Matematika o'qitish metodikasi umumkasbiy fanlardan bakalavriat yo'nalishlariga yakuniy davlat attestatsiyasi sinovi yozma usulda o'tkaziladi. Har bir variant 5 savoldan iborat. Variantdagi 5 ta savolning xar biridan olish mumkin bo'lgan maksimal ball 20 ga teng bo'lib, jami 100 ball to'plash mumkin.

Har bir savolga javob to'g'ri va to'liq yoritilgan, ixtisoslik fanlarga doir zamonaaviy nazariyalarni bilishi, mustaqil, aniq fikrlar asosida muammolarga ijodiy yondashgan holda yoritilsa, javobda mantiqiy yaxlitlikka erishilgan bo'lsa, o'tzashirish ko'rsatkichi 17,2-20 ball oralig'ida baholalanadi.

Savolga to'g'ri javob yozilsa, ixtisoslik faniga oid mulohazalar ilmiy-amaliy jihatdan asosi mantiqli yoritilgan bo'lsa, biron burchug'ni kundanagi olib borilayotgan islohotlar va ta'lim sohasida bo'layotgan yangilanishlar amaliyoti bilan bog'lashda ayrim noaniqliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa, o'tzashirish ko'rsatkichi 14,2-17 ball oralig'ida baholalanadi.

Savolga asosan to'g'ri javob yozilsa, biron qo'yilgan masalaning mohiyati, mazmuni, natijalari yuzaki yoritilsa, fikr-mushohada bayonida tarqoqlik kuzatilsa, o'tzashirish ko'rsatkichi 11-14 ball oralig'ida baholalanadi.

Savolga javoblar noto'g'ri yozilsa, o'quv adabiyotidan so'zma-so'z ko'chirilgan bo'lsa yoki savollarga, umuman, javob yozilmagan bo'lsa, o'tzashirish ko'rsatkichi 0-10 ball oralig'ida baholalanadi.

№	Umumiy ball	Baho	Bakalavr talabasining bilim darajasi	Ballar taqsimoti
1		A'lo (90-100)	Qo'yilgan savollar mazmunan aniq yoritilib, siyosiy islohotlar va jarayonlarning mazmun-mohiyati to'liq ochib berilgan. O'zbekistonda amalga oshirilayotgan iqtisodiy, ijtimoiy-siyosiy, ma'naviy-ma'rifiy islohotlar taxtli va ularning amaliy samaralari, natijalari va hayotga tatbiq etilishi bo'yicha mustaqil, ijodiy fikr mavjudligi.	17,2-20 14,2-17 11-14
	17,2-20		Javoblarda mantiqiy yaxlitlikka	1,5-2,5

			erishilgan va umumiy xulosalar qilingan. Imlo va stilistik xatolarga yo'l qo'yilmagan.	
14,2-17	Yaxshi (70-89)	Javob to'g'ri yozilgan, unda siyosiy bilimlar asosli yoritilgan, ammo sanalarda chalkashliklarga yo'l qo'yilgan. Javobda talabning mustaqil mushohada yuritish qobiliyati seziladi. Ijodiy yondashuv mavjud. Talaba muammoni tahlil qilish qobiliyati ega.		12-14 10-11,9 8,1-9,9
11-14	Qoniqarli (60-69)	Savolga javobda masalaning mohiyatini tushunilgan, ammo mazmun va natijalar yuzaki yoritilgan. Fikrlar bayonida tarqoqlik kuzatildi. Javoblarda mantiqiylik tamoyili buzilgan. Tasavvurga ega, lekin taqilil yetarli emas.		0-10
0-10 gacha	Qoniqarsiz (0-59)	Savol buyicha aniq tasavvurga ega emas. Umuman javob yozilmagan. Noto'g'ri javob va ma'lumot berilgan. O'quv adabiyotidan aynan suzma-suz ko'chirilgan		

3.03. Ona tili va bolalar adabiyoti fani dasturining asosiy nazariy qismi

1-bob. Kirish.

Umumiy tishunoslikdan ma'lumot

Til ijtimoiy, doim o'zgarib, rivojlanib turuvchi hodisadir. O'zbek tili O'zbekiston Respublikasining Davlat tili ekanligi. Hozirgi o'zbek adabiy tilining tuzilish uzv'lari (yelemenlar): tovushlar tizimi, leksikasi (yoki lug'at tarkibi), grammatik qurilishi. Milliy va adabiy til. O'zbek adabiy tili va uning tayanch dialekti (lajyasi). Adabiy tilning og'zaki va yozma shakllari. Tilning paydo bo'lishi, tillarning tarqagiyoti, tillarning tasnifi.

2-bob. Fonetika

Fonetika haqida umumiy ma'lumot, uning nutq tovushlarini o'rganadigan soha ekanligi. Hozirgi zamon ona tilining fonetik va fonologik tizimi (sistemasi) haqida ma'lumot. Ona tilining fonetik vositalari: nutq tovushlari, urg'u, ohang (intonatsiya). Fonema, uning so'z ma'nosini farqlashdagi roli. Hozirgi ona tilining fonemalari. Nutq a'zolari va ularning vazifasi. Nutq apparati. Artikulyatsiya. Artikulyatsiya o'rni va artikulyatsiya usuli. Fonetik akustika, tovush balandligi, kuchi, tembr, tempi va

cho'zqligi.

Ona tilning vokalizmi va konsonantizmi. Urali tovushlar, tilning gorizontal, vertikal harakatiga ko'ra hamda lablarning ishtirokiga ko'ra unli tovushlar tasnifi. Undosh tovushlar, ularning artikulyatsiya (hosil bo'lish) o'rniga, usuliga hamda ovoz va shovqinning ishtirokiga ko'ra tasnifi.

Nutqning asosiy fonetik birliklari: fraza (jumla), takl (sinagema), fonetik so'z, bo'g'in, tovush. Urg'u va uning turlari: so'z urg'usi (leksik urg'u), gap urg'usi (mantiqiy urg'u); bog'liq va erkin urg'u. Urg'u olmaydigan birliklar. Urg'uning so'z ma'nosini farqlashdagi roli.

Nutq jarayonida tovushlarning o'zgarish xususiyatlari: kombinator o'zgarishlar (asimilyatsiya, diasimilyatsiya, metateza), pozitsion o'zgarishlar.

4-bob. Orfoepiya.

Orfoepiya haqida umumiy ma'lumot. Hozirgi o'zbek adabiy tilining orfoepik me'yorlari, unlar orfoepiyasi, ayrim undoshlar orfoepiyasi, ayrim grammatik shakllar orfoepiyasi. Ayrim orfoepik me'yorlarning imlo qoidalariga (orfoepik me'yorlarga) mos kelmaslik holatlari.

4-bob. Grafika va orfoepiya.

Ona tili grafikasi (yozuv tizimi) haqida ma'lumot. Harf tilning asosiy grafik vositalari ekanligi. Tovush va harf. Alfibo (alfavit).

Ona tili imlosi va uning asosiy tamoyil(prinsip)lari: morfologik, fonetik, an'anaviy-etimologik, differensiyalash, grafik tamoyillar. Morfologik tamoyilning asosiy va yetakchi tamoyil ekanligi.

Ona tili imlosining asosiy qoidalari: ayrim harflar: o'zak-negiz va qo'shimchalar, qo'shma so'zlar imlosi; bo'g'in ko'chirish, bosh harfning yozilish qoidalari.

5-bob. Leksikologiya.

Leksika (lug'at tarkibi) va leksikologiya haqida umumiy ma'lumot.

Leksika va so'z, ularning o'zaro farqlari. So'zning leksik va grammatik ma'nosi. Semema, sema. Bir ma'noli va ko'p ma'noli so'zlar. So'zning o'z va ko'chma ma'nosi. Ma'no ko'chishning asosiy turlari: metafora, metonimiya, sinekdoxa, funktsiyadoshlik (ma'noning vazifaga ko'ra ko'chishi: ma'noning torayishi va kengiyishi).

Ona tilda so'zlarning shakli va ma'no munosabatlarga ko'ra turlari haqida ma'lumot. Omonimlar, ularning ko'p ma'noli so'zlardan (polisemantizmlardan) farqi. Sinonimlar (ma'nodosh so'zlar) va sinonimiya qatori. Antonimlar. Paronimlar. Omonim, sinonim, antonim va paronimlarning asosiy turlari va nutqda qo'llanish xususiyatlari.

Tarixiy shakllanish jihatdan hozirgi ona tili leksikasi: Hozirgi ona tili leksikasining ijtimoiy-dialektal tarkibi: umumxalq leksikasi; dialektal leksika-dialektizmlar; kasb-hunar leksikasi; termin va terminologik leksikasi (atamalar leksikasi); jargon va argolar.

Ona tilning nofaol leksikasi, neologizmlar (yangi paydo bo'lgan so'zlar). Hissiy-ta'siriy jihatdan ona tili leksikasi; umumiste'moldagi hissiy-ta'siriy bo'yoqsiz va bo'yoqdor so'zlar.

6-bob. Frazzeologiya.

Frazzeologiya haqida ma'lumot. Frazema til va nutq birligi sifatida. Frazemalarning ma'no xususiyatlariga ko'ra asosiy belgilari va turlari.

7-bob. Leksikografiya.

Leksikografiya haqida umumiy ma'lumot. Lug'atlar va ularning tiplari: ensiklopedik (qomusiy) va lingvistik (yoki filologik) lug'atlar. Bir tili va ko'p tili; lingvistik lug'atlar. Bir tili lingvistik lug'atlarining tiplari.

8-bob. Morfemika.

Morfemika va morfema haqida umumiy ma'lumot. Morfema va uning turlari: o'zak morfema va affiksial (qo'shimcha) morfema. Affiksial morfemalarning turlari: so'z yasovchi, lug'aviy shakl yasovchi, sintaktik shakl yasovchi affiksial morfemalarning tuzilishiga ko'ra turlari: soddaffiksial va murakkab affiksial.

9-bob. So'z yasalishi (derivatsiya).

Tub va yasama so'zlar. So'z yasalishi (derivatsiya) haqida ma'lumot. Ona tilda so'z yasash usullari: affiksatsiya, kompozitsiya, semantik, fonetik, abbreviatsiya. Affiksatsiya va kompozitsiya usullari - o'zbek tilda so'z yasashning eng asosiy usullari ekanligi.

10-bob. Grammatika.

Grammatika haqida umumiy ma'lumot. So'zning grammatik ma'nosi va grammatik shakli. So'zlarning sintetik, analitik, juft va takroriy, aralash hamda nol ko'rsatkichli shakllari. Grammatik kategoriya haqida umumiy ma'lumot. Grammatik kategoriya, grammatik ma'no va ularni ifoda qiluvchi vositalar tizimi ekanligi. Morfologiya va sintaksis grammatikaning qismlari ekanligi.

11-bob. Morfologiya.

Morfologiya haqida umumiy ma'lumot. Morfologiya grammatikaning so'z turkumlari va shu turkumlarga xos kategorial, nokategorial shakllar tizimini, so'zning birikish vaqtidagi o'zgarishini tashrifidigan bo'limi ekanligi. So'zning morfologik tuzilishi so'z shaklining qismlaridan (shakl yasash uchun asos bo'luvchi hamda shakl hosil qiluvchi va so'z o'zgartuvchi affiksialardan) iborat ekanligi.

Ona tilda so'z turkumlari va ularni aytish tamoyillari haqida umumiy ma'lumot. Hozirgi ona tilda so'zlarning ot, sifat, son, olmosh, fe'l, ravish, ko'makchi, bog'lovchi, yuklama, modal so'z, undov so'z, taqrid so'z turkumlariga aytirilishi.

Ot. Oning leksik-grammatik xususiyatlari. Oning ma'no turlari: atoqli va turdosh ot, aniq va mavhum, yakka va jamlovchi otlar.

Otlarda kelishik kategoriyasi. Otlarning yasalishi: affiksatsiya, kompozitsiya, abbreviatsiya usullari bilan ot yasash. Otlarda modal forma yasalishi. Otlarning tuzilish jihatdan turlari: soddaffiksial, qo'shma, qisqartma, juft otlar.

Sifat. Sifatning leksik-grammatik xususiyatlari. Belgini darajalab ko'rsata olishi -sifat darajalari: oddiy, qiyosiy va ortitima daraja. Sifatlarning otlashishi.

Sifatlarning yasalishi: affiksatsiya va kompozitsiya usullari bilan sifat yasash. Sifatlarda modal forma yasalishi. Sifatlarning tuzilish jihatdan turlari: soddaffiksial, qo'shma, birkirrali va juft sifatlar.

Son. Sonning leksik-grammatik xususiyatlari, morfologik belgilari, sintaktik vazifasi. Sonlarning numerativ (sanoq) so'zlar bilan qo'llanishi. Sonlarning otlashishi xususiyatlari.

Sonning ma'no turlari: miqdor son va tartib son. Miqdor son turlari: sanoq, dona, chama, janmovchi va taqsim sonlar. Butun son va kasr son, kasrli son. Sonning tuzilish jihatdan turlari: sodda, qo'shma, juft, takroriy sonlar.

Olmosh. Olmoshning grammatik ma'nosi, boshqa so'z turkumlariga morfologik ekvivalentligi (mosligi); otlashish xususiyatlari, gapdagi vazifasi. Olmoshlarning ma'no turlari: kishilik, o'zlik, ko'rsatish olmoshlari.

So'roq, belgilash, gumon, bo'lishsizlik olmoshlari. Olmoshning tuzilish jihatdan turlari: sodda, qo'shma, juft, takroriy olmoshlar.

Fe'l. Fe'ling leksik-grammatik xususiyatlari (morfologik belgilari, sintaktik vazifalari). Bo'lishli va bo'lishsiz fe'llar, bo'lishsizlik ma'nosining ifodalaniishi. Fe'l nisbat (daraja)lari: aniq, o'zlik, maqbullik, birgalik, ortirima nisbatlarining grammatik ma'nosi va shakllari.

Fe'l mayllari (xabar mayli, shart va buyruq-istak mayli), ularning o'ziga xos xususiyatlari.

Fe'l zamonlari, ularning turlari (o'tgan, hozirgi va kelasi zamon fe'llari), o'tgan zamon fe'lining turlari: yaqin o'tgan zamon fe'li, uzoq o'tgan zamon fe'li, o'tgan zamon hikoya fe'li, o'tgan zamon davom fe'li, o'tgan zamon maqsad fe'li. Hozirgi zamon fe'lining turlari: Hozirgi-kelasi zamon fe'li, hozirgi zamon davom fe'li, kelasi zamon fe'lining turlari: kelasi zamon gumon fe'li, kelasi zamon maqsad fe'li.

Fe'llarning tushanishi. Shaxs-son (yoki tushovchi) affiksalar. Ularning turlari: 1-guruh, 2-guruh, 3-guruh tushovchilari; ularning qo'llanish xususiyatlari.

Fe'ling vazifadosh shakllari - ma'lum bir sintaktik vazifa bajarishga mos shakllari: sof fe'l, ravishdosh, sifaldosh, harakat nomi. Sof fe'l, uning kesim vazifasini bajarishga mo'ljallanganligi. Ravishdosh, uning grammatik ma'nosi, yasalishi; fe'l va ravishga xos xususiyatlari; Tushlanadigan va tushlanmaydigan ravishdoshlar. Sifatdosh uning grammatik ma'nosi, yasalishi; fe'l va sifarga xos xususiyatlari: otlashish, shuningdek, tushlanish, zamon ifodalash xususiyatlari). Harakat nomi, uning grammatik xususiyatlari, yasalishi; fe'lga va olga xos xususiyatlari.

Fe'ling yasalishi (affiksatsiya va kompozitsiya usullari bilan fe'l yasash).

Fe'ling tuzilish jihatdan turlari: sodda va qo'shma fe'llar. Juft fe'llarning o'ziga xos xususiyatlari. Fe'ling modal ma'no ifodalovchi shakllari: sintetik va analitik shakllari. Ko'makchi fe'llar. To'liqsiz fe'l.

Ravish. Ravishning leksik-grammatik xususiyatlari. Ravishlarning ma'no turlari: holat, miqdor-daraja, payt, o'tin sabab, maqsad ravishlari. Ravishlarda daraja (oddiy, qiyosiy, ortirima darajalar).

Ravishlarning yasalishi: affiksatsiya va kompozitsiya usullari bilan ravish yasash. Ravishlarning tuzilish jihatdan turlari: sodda, qo'shma, juft va takroriy ravishlar.

Ko'makchilar. Ularning grammatik xususiyatlari, turlari: asl ko'makchilar, ot ko'makchilar, fe'l ko'makchilar, Ko'makchi va kelishik qo'shimchalari. Ko'makchi otlar.

Bog'lovchilar. Ularning grammatik xususiyatlari. Bog'lovchilarning qo'llanishiga ko'ra turlari: yakka bog'lovchilar va takroriy bog'lovchilar. Grammatik ma'no va vazifalariga ko'ra bog'lovchilarning turlari: teng bog'lovchilar

(birtiruvchi, zidlovchi, ayiruvchi); ergashtiruvchi bog'lovchilar (aniqlov, sabab, shart va to'siqsizlik, chog'ishtiruv - o'xshatish bog'lovchilari.)

Yuklamalar. Yuklamalarning grammatik xususiyatlari. Yuklamalarning tuzilishiga ko'ra turlari: so'z yuklamalar va affiks yuklamalar. Yuklamalarning ma'no turlari: so'roq va taajjub, kuchaytiruv va ta'kid, ayiruv va chegaralov, aniqlov, gumon, inkor yuklamalari.

Modal so'zlar, ularning ma'no va grammatik xususiyatlari, sintaktik vazifalari.

Undovlar. Ularning grammatik xususiyatlari. Undovlarning otlashishi, sintaktik vazifasi. Undovlarning turlari: his-hayajon (emotional) va buyruq-xitob undovlari.

Taqdid so'zlar. Ularning grammatik xususiyatlari, otlashishi, taqdid so'zlarining sintaktik vazifasi; turlari: tovushga taqdid va holat-harakatga taqdid so'zlar.

12-bob. Sintaksis.

Sintaksis haqida umumiy ma'lumot. So'z birkamasi, gap bo'lagi va gap sintaksisning tekshirish ob'ekti sifatida. Gappa so'zlarining o'zaro bog'lanishi; teng va qiluvchi sintaktik munosabat ekanligi.

So'z birkamasi. So'z birkamasining tuzilishi va grammatik ma'nolari. Birkama tarkibidagi so'zlarining aloqa turlari: bosqaruv, bitishuv, mo'shlashuv. So'z birkamalarning turlari: hokim so'zning qaysi so'z turkumidan ekanligiga ko'ra turlari (otli, fe'li, ravishli, sifati, modal so'zli birkamalar). Tobe so'zning sintaktik vazifasiga ko'ra turlari (to'ldiruvchili, aniqlovchili, hollil so'z birkamalari). Tuzilishiga ko'ra turlari: sodda so'z birkamalari, murakkab so'z birkamalari.

Gap. Gap - kommunikativ (aloga) birlik sifatida. Ifoda maqsadiga ko'ra gap turlari: darak, so'roq, buyruq gaplar. His-hayajonga ko'ra turlari: his-hayajonli (undov) gaplar, his-hayajonsiz gaplar, ularning turlari (darak-undov, so'roq-undov, buyruq-undov gaplar).

Gap bo'laklari haqida umumiy ma'lumot. Ega va kesim (bosh bo'laklar) ikki sostavli gaplarni shakllantiruvchi predikativ birliklar ekanligi. Ega va uning ifodalaniishi. Kesim, uning ifodalaniishi, tiplari: fe'l-kesim va ot-kesim; sodda va tarkibli kesim. Ega bilan kesimning orasida tirening ishlatilishi.

Gapning ikkinchi darajali bo'laklari (to'ldiruvchi, aniqlovchi, hol). To'ldiruvchi va uning ifodalaniishi. Vostiasiz va vositali to'ldiruvchilar, ularning shakllanishi. Aniqlovchi va uning ifodalaniishi. Sifatlovchi, qarataqich va izohlovchilar aniqlovchining turlari ekanligi. Hol va uning ifodalaniishi, turlari: ravish holi, miqdor-daraja holi, payt holi, o'tin holi, sabab holi va maqsad holi. Gap bo'laklarining joylashish tartibi. Inversiya.

Gapning uyushiq bo'laklari: uyushishning ifoda vositalari: sanash ohangi va teng bog'lovchilar. Uyushiq bo'lakli gaplarda umumiy va umumlashtiruvchi birliklarning qo'llanishi. Uyushiq bo'lakli gaplarda tinish belgilarining ishlatilishi.

Gapning ajratilgan bo'laklari, ularning ajratilish sabablari. Ajratilgan bo'laklarning turlari: ajratilgan ega, ajratilgan kesim, ajratilgan aniqlovchi (ajratilgan sifatlovchi, ajratilgan qarataqich, ajratilgan izohlovchi), ajratilgan to'ldiruvchi, ajratilgan hol. Ajratilgan bo'lakli gaplarda tinish belgilarining ishlatilishi.

Gap bo'laklari sanalmaydigan birliklar (so'z va birkamalar) haqida ma'lumot: undalma, kirish so'z, kirish birkama va kiritma gaplar; ularning boshqa gap bo'laklari bilan grammatik jihatdan bog'lanmaslik va o'ziga xos ohang xususiyatlari. Ularda

tinish belgalarining ishlatilishi.

Bir bosh bo'lakli gaplar, ularning tiplari: egasiz bir bosh bo'lakli gaplar. Egasiz bir bosh bo'lakli gap turlari (egasi topiladigan va egasi topilmaydigan gaplar). Egasi topiladigan gaplar: shaxsi aniq, shaxsi noaniq, shaxsi umumlashgan gaplar. Egasi topilmaydigan - shaxssiz gaplar. Alov (yoki nominativ) gaplar va infinitiv gaplar.

Bo'laklarga ajalmaydigan gaplar (so'z-gaplar), ularning o'ziga xos xususiyatlari. To'liq va to'liqsiz gaplar. To'liqsiz gaplarning tuzilish va qo'llanish xususiyatlari.

Qo'shma gap. Qo'shma gap haqida umumiy ma'lumot. Komponent (qism)larning birikish usuliga ko'ra qo'shma gap turlari: bog'langan qo'shma gap, ergashgan (ergash gapli) qo'shma gap, bog'lovchisiz qo'shma gap.

Bog'langan qo'shma gap. Bog'langan qo'shma gap qismlarining mazmun munosabati. Komponent (qism)lar orasidagi teng aloqa bog'langan qo'shma gap qismlarining o'zaro bog'lanish usuli ekanligi. Teng bog'lovchilar, teng bog'lovchi vazifasidagi ayrim yuklamalar, "bo'lsa", "gusa" so'z shakllari bog'langan qo'shma gap qismlarini bog'lovchi vositalar ekanligi. Bog'langan qo'shma gap qismlari (komponentlari) orasida tinish belgalarining ishlatilishi.

Ergashgan qo'shma gap. Ergashgan qo'shma gap - bosh va ergash gaplarning tobekli munosabati asosida vujudga keladigan sintaktik birlik sifatida. Bosh va ergash gap, ularning o'ziga xos xususiyatlari. Ergashtruvchi bog'lovchilar, shu vazifadagi ayrim yuklamalar, ko'makchilar, nisbiy so'zlar, turli fe'l shakllari (fe'lning shart, buyruq-istak shakllari, shuningdek, ravishlash, siftdosh va to'liqsiz fe'l ergash gapni bosh gapga bog'lovchi vositalar ekanligi).

Ergashgan qo'shma gapning turlari: ega ergash gapli qo'shma gap, kesim ergash gapli qo'shma gap, to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap, aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap, ravish ergash gapli qo'shma gap, daraja-miqdor ergash gapli qo'shma gap, payt ergash gapli qo'shma gap, o'rin ergash gapli qo'shma gap, sabab ergash gapli qo'shma gap, o'xshatish ergash gapli qo'shma gap, shart ergash gapli qo'shma gap, to'siqsiz ergash gapli qo'shma gap, natija ergash gapli qo'shma gap. Bunday gaplarda ergash gapning bosh gapdagi biror bo'lakni (qismini) yoki butun bir bosh gapni izohlash xususiyati. Ergashgan qo'shma gap komponentlari orasida tinish belgalarining ishlatilishi.

Bog'lovchisiz qo'shma gap. Intonatsiya (ohang) bog'lovchisiz qo'shma gap komponentlarini o'zaro bog'lovchi vosita ekanligi. Bog'lovchisiz qo'shma gap qismlarining birikish usullari (sanash va tobeklanish ohanglari).

Bog'lovchisiz qo'shma gap tarkibidagi komponentlarning mazmun munosabati. Bog'lovchisiz qo'shma gap turlari: bir tipdagi va turli tipdagi komponentlardan tuzilgan bog'lovchisiz qo'shma gaplar. Bog'lovchisiz qo'shma gaplarda tinish belgalarining ishlatilishi.

Murakkab qo'shma gap. Murakkab qo'shma gap uch va undan ortiq komponentlarning mazmun va ohang jihatidan bog'lanishdan tuzilgan sintaktik birlik sifatida. Murakkab qo'shma gaplarning turlari: 1) bog'langan qo'shma gap toifasidagi (bog'lanish yo'li bilan tuzilgan) murakkab qo'shma gaplar; 2) ergashgan qo'shma gap toifasidagi (ergashish yo'li bilan tuzilgan) murakkab qo'shma gaplar; a) bir nechta ergash gapli murakkab qo'shma gaplar; b) bir nechta bosh gapli murakkab qo'shma gaplar; 3) bog'lovchisiz qo'shma gap toifasidagi (bog'lovchi vositalarsiz, ohang

orqali tuzilgan) murakkab qo'shma gaplar; 4) aralash tipda tuzilgan murakkab qo'shma gaplar. Murakkab (ko'p komponentli) qo'shma gaplarda tinish belgalarining ishlatilishi.

O'zga gap va undan nutqda foydalanishning o'ziga xos xususiyatlari. O'zga gap turlari: ko'chirma gapli qurilma, o'zlashtirma gap. Ko'chirma gapli qurilmaning tarkibiy qismlari: muallif gapli va ko'chirma gap, ularning o'zaro bog'lanishi. Ko'chirma gapning muallif gapiga nisbatan prepozitiv, postpozitiv va impozitiv holatlarda qo'llana olishi ko'chirma gapli qurilmalarning o'ziga xos xususiyati ekanligi. O'zlashtirma gap, uning o'ziga xos xususiyatlari. Ko'chirma gapli qurilmalarda tinish belgalarining ishlatilishi. Ko'chirma gapli qurilmalarni o'zlashtirma gapga aylantirishning o'ziga xos xususiyatlari.

13-bob. Punktatsiya (ishorat goidalari).

Ona tili punktatsiyasining asosiy tamoyillari (mantiqiy-grammatik tamoyil, uslubiy tamoyil, differentsiya tamoyili). Ona tilida tinish belgilari va ularning tasnifi: tinish belgalarining qo'llanish o'rinlari.

14-bob. Uslubiyat va uslubshunoslik.

Nutq uslublari haqida ma'lumot. Uslubiyat turlari: leksik, fonetik va grammatik uslubiyat haqida.

FOYDALANILADIGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. H.Jamolkonov. Hozirgi o'zbek adabiy tili.2005, "Taqin" nashriyoti
2. Hamroyev. M., D.Muhamedova, D.Shodmonqulova, X.G'ulomova, Sh.Yo'ldosheva. Ona tili. Toshkent, 2007-yil. -300 bet.
3. J.Yo'ldoshev va b. Pedagogik texnologiyalar.O'quv qo'llanma T.: 2001.
4. Jumaboyev M. Bolalar adabiyoti.-T.:O'qituvchi. 2011.-260 b.
5. Jumaboyev M.Bolalar adabiyoti.-T.: O'qituvchi, 2011, 260 bet.
6. Jumaboyev M. O'zbek bolalar adabiyoti.-T.: O'qituvchi, 2002, -290 bet.
7. Safarov O, Barakayev R, Jamilova B. Bolalar adabiyoti. Buxoro.: Durdona,2019.-420 b.
8. Sh.Rahmatullayev. Hozirgi adabiy o'zbek tili. 2006, "Universitet" nashriyoti.

3.04.Umumiy pedagogika fani dasturining asosiy nazariy qismi

Pedagogika fanining umumiy asoslari

Pedagogikaning fan va o'quv predmeti sifatidagi tarqatqiyoti. Fan va o'quv predmeti, ularning aloqasi va o'ziga xos xususiyatlari. Pedagogikaning o'quv predmeti sifatidagi asosiy rivojlanish davrlari. O'zbek pedagogikasi fanining rivojli. Pedagogika o'quv muassasalariga (pedagogika universitetlarida, institutlarda, pedagogika kollejlilarida, pedagogika litseylarida pedagogikaning o'quv predmeti sifatida o'rganilishi. Pedagogikaning inson haqidagi fanlar tuzimidagi lavsifi.

Shaxsning ijtimoiylashuvi va uning tarbiyasini rivojlantirish. Shaxsning kamol topishida va uning xulqiga ijtimoiy va biologik omillarning ta'sir kuchi. Shaxs fazilatlarini to'g'ri aniqlash va baholash me'yorlari.

Boshlang'ich ta'lim didaktikasining mazmuni va mohiyati

Ta'limning metodologik asoslari. Zamonaviy didaktika konsepsiyasi. Sharq mutafakkirlarining didaktika haqidagi fikrlari. Ta'lim turlari va ularning tavsifi. Ta'lim qonuniyatlari va tamoyillari.

Shaxsni shakllantirish va rivojlantirish metodlari

Shaxsni shakllantirish va rivojlantirish metodlari. Shaxsning bilish qobiliyatlarini shakllantirish. Shaxsning ijtimoiy xulq malakalarini shakllantirish va faoliyatini tashkil qilish metodlari. Shaxs xulqi va faoliyatida motivatsiya va rag'batlantirish metodlari. Shaxsning metodologik ta'sir metodlari. Shaxsning yosh xususiyatlari, qobiliyat va iqtidorlarni rivojlantirish. Shaxsning o'zaro ta'sir metodlari.

Pedagogik texnologiyalarning predmeti, maqsadi va vazifalari

Pedagogik texnologiyalar kadrlar tayyorlash milliy modelini metodik va didaktik ta'minlash omili sifatida. Pedagogik texnologiyalarning predmeti, maqsadi hamda vazifalari. Sharq mutafakkirlari va ma'rifatparvar pedagoglari asarlarida o'ziga xos pedagogik texnologiyalar elementlarining mavjudligi. Pedagogik texnologiyalarning shakllanishi va tadrijiy rivojlanish tarixi. Pedagogik texnologiyalar tushunchasi, uning ta'rifi, ko'rinishlari, darajalari, asosiy yo'nalishlari, manbalari, ta'siri, ayrim asoslari va mezonlari. Pedagogik texnologiyalar bilan ta'lim metodlari orasidagi ayrim farqlar. Pedagogik texnologiyalarni qo'llash metodlari va vositalari.

O'quv-tarbiyaviy jarayonni tashkil etishda zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanishning tadbiriy asoslari

O'qitish texnologiyasining asosiy ko'rsatkichlari. Didaktik jarayonni zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etish. Tarbiyaviy jarayonni va tarbiyaviy tadbirlarni tashkil etishga zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida yondashuv.

Interaktiv metodning o'ziga xosligi

"Aqliy hujum" metodi, "Yalpi fikriy hujum" metodi, "6x6x6" metodi, "Klaster" metodi, "Qarorlar shajarasi" (qarorlar qabul qilish texnologiyasi) metodi, "Qora quti" metodi, "Beshinchisi (oltinchisi, yettinchisi, ...) ortiqcha" metodi "Rasmlarni to'g'ri joylashirning" metodi, "Videotopishmoq" metodi, "Qarama-qarshi munosabat" metodi, "Grafik organeyzerlar" haqida.

Zamonaviy o'qitishning pedagogik va psixologik texnologiyalari

O'quv faoliyatini tashkil etishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning psixologik mohiyati. O'qituvchilarni pedagogik kash faoliyatiga tayyorlashning psixologik texnologiyalari. Shaxsni kamol topitirishga yo'naltirilgan ta'lim texnologiyalari. Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llashda hisobga olinadigan ayrim pedagogik-psixologik tajribalar. Muammoli ta'lim texnologiyasining psixologik asoslari. Pedagogik texnologiyalar asosida o'quvchilarda bilish mustaqilligini rivojlantirishning psixologik muammolari. Bilimlarning ko'nikma va malakalarga aylanish texnologiyasining pedagogik-psixologik mohiyati. Pedagogik texnologiyalarni joriy qilishning ijtimoiy-

psixologik tomonlari.

Pedagogik texnologiyalar asosida tanqidiy tafakkurni shakllantirish va rivojlantirish metodlari

Tanqidiy fikrlash asoslari. Tanqidiy fikrlashni shakllantirish va rivojlantirishning faol metodlari. Tanqidiy mushohada metodi. Tanqidiy mushohada qilishni tashkil etish uchun qo'llanadigan usullar.

Pedagogik texnologiyalarning asosiy tarkibiy qismlari, jarayonlari, turlari va natijalari.

Pedagogik texnologiyalarning asosiy tarkibiy qismlari. Pedagogik texnologiyalarning asosiy jarayonlari. Pedagogik texnologiyalarning turlari. Pedagogik texnologiyalarning tajriba-sinov natijalari.

Innovatsion pedagogika predmeti amalda tatbiq qilinadigan vazifasi

Innovatsion pedagogika. Pedagogikaning qanday bo'lishi va uning vazifasi. Innovatsion pedagogikaning boshqa fanlar bilan aloqasi. Innovatsion pedagogikaning rivojlanishi va umumiy g'oyasi. Innovatsion potensial, tushunchasini ishlab chiqish. Tarbiya tizimida innovatsiyalar. O'qituvchii pedagogik faoliyatida psixologik ta'sirlar.

Kreativlik. Kreativlik muammosiga zamonaviy yondashish

Kreativ dars tuzulishining texnologiyalari. Ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish. Tafakkur olamida ijodiy fikrlashning o'imi. Boshlang'ich sinflarda ijodiy tasavvurni rivojlantirish imkoniyatlari.

Pedagogikada an'anaviy integratsiyaning talqin qilishlik

Negiz fanlar asosida kurslarni yuzaga kelishi, ya'ni zamonaviy bilimni barcha sohalariga singib ketuvchi fanlar. Fan faoliyati va rivojlanish qonuniyatlarini, strukturasi va dinamikasini, shaxs faoliyatini, inson faoliyatini boshqa sohalar bilan fanning hamkorligini o'rganuvchi pedagogik psixologiya. Boshlang'ich ta'lim integratsiyasining metodologik asoslari.

Integratsiyalashgan darslarni rejalashtirish

Rejalashtirishning o'quv rejasini tuzish va qo'llashda muhim tarkibiy qismlardan ekanligi. O'qituvchi-tarbiyachi qo'ygan maqsadiga bo'lalar qanday erishayotganligini kuzatish. Integratsiyalangan darslarni samaradorligini oshirish omillari. Integratsiya ta'lim jarayonini qulaylashtirishning muhim prinsipi. Integratsiyalashgan nannaviy dars texnologiyasi ishlanmalari tuzish xususiyatlarini ko'rsatib bera olishi.

FOYDALANILADIGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni, 2020-yil 23-sentabr. O'RO-637-son.
2. R.A.Mavlonova, D.Abdurahimova. Pedagogik mahorat. O'quv qo'llanma T.:Fan va texnologiya 2012-yil
3. M.To'xtaxo jayeva va boshq "Umumiy pedagogika" Toshkent 2010

4. N.Yegamberdiyeva. Ijtimoiy pedagogika. Darslik. Alisher Navoiy nomidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Axborot-Kommunikatsiya va Mass Media Markazi. 2009-yil. (85-98b)
5. K.Xoshimov, S.Ochilov. O'zbek pedagogikasi antropologiyasi. O'quv qo'llanma. T.: O'qituvchi 2010-yil
6. R.A.Mavlonova, N.H.Vohidova, N.H.Raxmonqulova. Pedagogika nazariyasi va tarixi. Darslik T.: Fan va texnologiyalar. 2010-yil
7. R.A.Mavlonova, O. To'raeva. K. Xolliqberdiyev Pedagogika "O'qituvchi" nashriyot-matbaa ijodiy uyi Toshkent-2013 yil.
8. Dilova, N.G., Ne'matova, F.B. Pedagogik mahorat: darslik.-Buxoro: FAN VA TA'LIM, 2023-yil
9. N.S.Turdiyeva, Z.M.Ashurova. Obxuraya pedagogika. Uchebnoe posobie.-Buxara: 2021
10. Pedagogik kompetentlik: darslik / .-Buxoro: OOO "Sadriddin Salim Buxoriy" Durdona nashriyoti, 2021-yil.

3.06. Ona tili o'qitish metodikasini fani dasturining asosiy nazariy qismini

Boshlang'ich sinflarda ona tili o'qitish metodikasini pedagogik fan

Boshlang'ich sinflarda ona tili o'qitish metodikasining predmeti va vazifalari. Ona tili metodikasining o'rganish predmeti ta'lim berish sharoitida ona tilini egallash jarayonidir. Metodikaning ta'lim berish bilan bir vaqtda o'quvchilarni tarbiyalashga ular nutqi, tafakkurini o'stirishga, ularni shaxs sifatida rivojlantirishga oid talablarni hisobga olish.

Ona tili o'qitish prinsiplari

Ona tili o'qitish metodikasining tamoyillarini ishlab chiqishda boshqa fanlarning ko'rsatmalariga asoslanish.

Ona tili o'qitish metodikasining tekshirish usullari

Nazariy tekshirish usullari: hodisaning metodik asosini, bog'liq fanlarni o'rganish: "masala tarixi" ni o'rganib, uni hozirgi vazifalar nuqtai nazaridan baholash: yaqin fanlar tekshirish usullarini o'rganish: tajriba asosida olingan materiallarni tahlil qilish va amaliy tavsiyanomalarni shakllantirish.

Savod o'rgatish metodikasi

Savod o'rgatishda hozirgi zamon analiz-sintez tovush metodi Savod o'rgatishda hozirgi zamon analiz-sintez tovush metodikasining an'anaviy (odat bo'lib qolgan) prinsiplari tarbiyalovchi va o'stiruvchi xususiyati, o'quvchilarning jonli nutqiga asoslanish, metod asosiga tovush olinishi o'qish birligi bo'lgan ekani.

Savod o'rgatish darslarining tarbiyaviy vazifalari

Bolalarning savod o'rgatishga tayyorgarligini o'rganish. Savod o'rgatish jarayoni. Savod o'rgatishda tayyorlov davri, bu bosqichdagi o'qish va yozuv darslarining mavzulari hamda ish turlari.

Savod o'rgatishda asosiy davr (alifbe davri)

Asosiy davrning vazifalari. Yangi material o'rganiladigan mustahkamlanadigan o'qish darslari va unda foydalanadigan ish turlari. Savod

o'rgatish jarayonida tovushlar va harflarni o'rganish tartibiga "Alifbo" qurilishining bog'liqligi. Savod o'rgatishda differensial va individual yondashish.

Asosiy davrning yakunlovchi qismini, uning vazifalari

Savod o'rgatish davrida o'quv mashg'ulotlarining asosiy turlari: tovush ustida ishlash; tovushlar artikulyatsiyasi, diktsiya ustida ishlash. Savod o'rgatish jarayonida o'quvchilarning nutqini o'stirish, lug'at ustida ishlash.

Savod o'rgatish davrida boshlang'ich yozuvga o'rgatish

Yozuvga o'rgatish mazmuni va vazifalari; yozuv malakasini shakllantirish bosqichlari. Hozirgi yozuv shriftiga (harf)ga tavsifnoma. Yozuvga o'rgatish bilan bog'liq holda husnixat malakasini shakllantirish usullari. Yozuvga o'rgatishning tashkiliy va gigienik shartlari. harfni yozishga o'rgatish yo'llari.

Sinfda o'qish metodikasi

Sinfda o'qish darslarining ta'limiy-tarbiyaviy ahamiyati va vazifalari. Boshlang'ich sinflarda o'qishga o'rgatish vazifalari va faol kitobxonlarni shakllantirish.

O'qish malakalarining sifatleri ongli, ifodali o'qish

O'qish malakalarini shakllantirish jarayonini takomillashtirish yo'llari. O'qishda yo'l qo'yiladigan xato turlari va ularni yo'qotish yo'llari.

Boshlang'ich sinflarda badiiy asarni tahlil qilish

Badiiy asarni tahlil qilishni adabiy asoslari. Kichik yoshdagi o'quvchilarning badiiy idrok etishdagi psixologik xususiyatlari.

Boshlang'ich sinflarda badiiy asar ustida ishlash jarayoni

Badiiy asar ustida ishlashning asosiy bosqichlari (birinchi sintez, analiz, ikkinchi sintez bosqichi).

Badiiy asarni o'qishga tayyorgarlik. Tayyorgarlik ishlarining vazifalari va didaktik shakllari. Asar mazmuni bilan birinchi tanishtirish (birinchi sintez). Asar mazmunini uning xususiyatlarini bilan birgalikda tahlil qilish.

Sinfdan tashqari o'qish metodikasi

Bolalarni mustaqil o'qishi haqida tushuncha, uning vazifalari. To'g'ri kitobxonlik faoliyatini shakllantirish tizimiga tavsifnoma. Boshlang'ich maktabda kitobxon o'quvchilarni shakllantirish bosqichlari. O'quv materiallari va o'qitish metodlariga qisqacha tavsifnoma.

Fonetika, grammatika, so'z yasashi va ortografiyani o'rgatish

metodikasi

Kichik yoshdagi o'quvchilarda ilmiy dunyogorash elementlarini shakllantirishda ona tilini o'rgatishning ahamiyati.

Ona tilini o'rgatishning lingvistik asoslari

Boshlang'ich sinflarda so'zning morfemik tarkibini o'rganish metodikasi.

So'zning morfemik tizimini o'rganish tizimi

O'zak va qo'shimcha ustida ishlashning mazmuni va metodikasi. So'z turkumlarini o'rganish bilan bog'liq holda so'zning tarkibi ustida ishlash.

So'z turkumlarini o'qitish metodikasi

Oni o'rgatish tizimi. Oning leksik va grammatik ma'nosi ustida ishlash.

Otlarda son haqida tushunchani o'rganish metodikasi.

Otlarning egalik qo'shimchalari bilan o'zgarishini o'rganish.

Otlarning kelishik qo'shimchalari bilan o'zgarishini o'rganish.

Boshlang'ich sinflarda sifatni o'rganish tizimi. Mavzuni o'rganishning vazifalari. Sifatni o'rganish jarayonida leksik-stilistik ishlar.

Orfografiyani o'rganish uslubiyoti

To'g'ri yozishni o'rgatishda grammatik va antigrammatik yo'nalishlar. Orfografik malakaning psixologik tabiati. Imlo qoidasi ustida ishlash usullari. Imloviy mashqlar grammatik-imloviy tahlil, ko'chirib yozuv, diktant va uning turlari, leksik-grammatik tahlil, bayon. Mashqni tanlash me'yori. Imlo malakalarini shakllantirishning muhim shartlari.

Ona tilidan bilim, ko'nikma va malakalarni tekshirish

To'rt yillik boshlang'ich ta'lim "Ona tili" darslariga tavsifhoma.

Ona tili darslari. Darsga umumiy tavsifhoma. Ona tili darslarining turlari va qurilishi.

O'quvchilar nutqini o'stirish metodikasi

Kichik yoshdagi o'quvchilar nutqini o'stirish yo'llari va vazifalari. Nutq va uni o'stirish tushunchasi. O'quvchilar nutqiga qo'yilgan talablar. Nutq o'quvchilar tafakkurini o'stirishda muhim vosita. O'quvchilar nutqini o'stirishning ona tilidan mashg'ulotlarning boshqa turlari bilan o'zaro bog'liqligi.

Ona tilidan sinfdan tashqari ishlar

Sinfdan tashqari ishlarining shakllari va vazifalari. Kuni uzaytirilgan guruharni ish turlari.

FOYDALANILADIGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Qosimova K., Matjonov S., Gulomova X., Yo'ldosheva Sh., Sariyev Sh. Ona tili o'qitish metodikasi. –T.: Noshir, 2009. – 163 b.
2. Gulomova X., Yo'ldosheva Sh., Mamatova G., Bogiyeva H. Husnixat va uni o'qitish metodikasi. –T.: TDPU, 2009. – 70 b.
3. Azimov Y. Y., Qo'ldoshev R. A. Husnixatga o'rgatishning amaliy asoslari (metodik qo'llanma) Buxoro, 2020. - 130 bet.
4. Azimova I. A. [va boshq.]. Ona tili va o'qish savodxonligi [Matn]: 2-sinf o'quvchilari uchun metodik qo'llanma. – Toshkent: Respublika ta'lim markazi, 2021. – 128 b.
5. Azimova I. A. [va boshq.]. Ona tili va o'qish savodxonligi 1 Metodik qo'llanma [Matn]: o'quvchilari uchun metodik qo'llanma. - Toshkent: Respublika ta'lim markazi, 2021. - 128 b
6. Azimova I. A. [va boshq.]. Ona tili va o'qish savodxonligi 1-qism [Matn]: 1-sinf uchun darslik. – Toshkent: Respublika ta'lim markazi, 2021. – 104 b.
7. Azimova I. A. [va boshq.]. Ona tili va o'qish savodxonligi 2-qism [Matn]: 1-sinf uchun darslik. – Toshkent: Respublika ta'lim markazi, 2021. – 104 b.
8. Fuzailov S., Xudoyberganova M. Ona tili 3-sinf uchun darslik. T.: 2008.
9. Ikromova R., Gulomova X., Yo'ldosheva Sh., Shodmonqulova D. Ona tili (4-sinflar uchun darslik). T.: "O'qituvchi", 2009.
10. Mavlonova K. [va boshq.]. Ona tili va o'qish savodxonligi: 1-qism [Matn]: darslik 2-sinf uchun. – Toshkent: Respublika ta'lim markazi, 2021. – 120 b.
11. Mavlonova K. [va boshq.]. Ona tili va o'qish savodxonligi: 2-qism [Matn]: darslik 2-sinf uchun. – Toshkent: Respublika ta'lim markazi, 2021. – 120 b.

3.07. Matematika o'qitish metodikasi fani dasturining asosiy nazariy qismi

Boshlang'ich sinflarda matematika o'qitishning umumiy masalalari.

Boshlang'ich matematika fani o'quv fani sifatida. Uning mazmuni va uzviyligi. Boshlang'ich sinfda matematika o'qitishning tartibavay, ta'limiy va rivojlantiruvchi maqsadi. Boshlang'ich sinfda matematika fani tuzilishining o'ziga xos xususiyatlari, uning mazmuni. Nomanfiy butun sonlar arifmetikasi miqdorlar va ularni o'ldov birliklari, algebraik va geometrik materiallar, kasr haqida ma'lumot, arifmetik masalalar.

Boshlang'ich sinflarda matematika o'qitishning xususiy masalalari.

Boshlang'ich sinflarda nomanfiy butun sonlarni nomerlashga o'rgatish metodikasi. O'quvchilarni maktabgacha bo'lgan davrda matematik tayyorgarligi darajasini aniqlash va ularni tartibga solish. Nomerlashga o'rgatishga tayyorgarlik. Son va sanog tushunchasini shakllantirish bosqichlari. O'zli sanog sistemasi xususiyatlari va uning nomerlashga asos qilib olinishi. Konsentrlar bo'yicha nomerlashga o'rgatish metodi. Darsni tashkil qilish, ko'rgazmalilik hamda didaktik materiallardan foydalanish. Nomerlashga o'rgatishda matematik diktantning roli.

Algebraik materiallarni o'rgatish metodikasi. Son va ifoda tushunchasi. Ifoda va sonli ifoda. O'zgaruvchi gathashgan ifoda. Ifoda va munosabat belgilari. Tenglik, tengsizlik. Sonli tenglik va tengsizlik uni yechishga o'rgatish usullari metodikasi. Tenglama va uni yechishga o'rgatish usullari. Turli bog'lanishlar va ularning berilish metodlari.

Geometrik materiallarni o'rganish metodikasi. Figura (nuqta, kesma, ko'pburchak) tushunchasi haqida tasavvurni shakllantirish va ularni chizish, ayrim xossalari bilan tanishtirish metodikasi. Sodda geometrik yasash ishlari bilan tanishtirish, fazoviy tasavvurlarni rivojlantirish. Figuralarni farqalay olish, qismlarga bo'lish, qismlardan figuralar hosil qilishga, ko'pburchaklar perimetri hamda yuzasini hisoblashga, perimetr va yuza o'ldov birliklari va ular orasidagi bog'lanishga doir masalalar yechish.

Kasr tushunchasi bilan tanishtirish metodikasi. Butunning ulushi. Butunning ulushini topish. Ulushga ko'ra butumni topish. Kasr tushunchasining ma'nosi, uning elementlari. Maxrajli 10 dan oshmagan kasrlarni taqqoslashning amaliy yo'nalishi. Maxrajli bir xil bo'lgan kasrlarni qo'shish va ayirishning ma'nosi. Sonning kasr qismini va kasrga ko'ra sonni topishga doir masalalar yechish.

Arifmetik masalalar yechishga o'rgatish metodikasi. Masala va uning elementlari. Masalaning matematik tushunchalarning ma'nosini ochib berishdagi o'zmi. Masala tuzish va uni yechish. Sodda va murakkab masalalar. Masala yechishga o'rgatish bosqichlari va uning mantiqiy asosi. Masalalar turlari va ular ustida ijodiy ishlash. Konsentrlar bo'yicha masalalar yechish ustida ishlash. Masala yechishga o'rgatishning umumiy usullari ustida ishlash. Turli mavzuda masala yechayotganda o'quvchilar yo'l qo'yadigan xatolar va ular ustida ishlash metodi. Muammoli masalalar turi va yechishga o'rgatish metodi. Tafakkurni,

mantiqiy fikrlashni rivojlantiruvchi, hayotiy mazmunga ega bo'lgan she'riy topishmoq tarzidagi masala ustida ishlash (tuzish va yechish). Masala ustida ijodiy ishlashga o'rgatish. Iqtisodiy masalalarga doir hisoblashga oid sodda masalalar.

Matematika o'qitish metodikasining taraqqiyoti tarixi hamda uning kelajakda takomillashuvi va rivojlanish yo'llari. Matematika o'qitish metodikasining paydo bo'lishi, taraqqiyot bosqichlari asoschilari. Hozirgi zamonda bu fan taraqqiyoti yo'nalishtari va davr talabi. Fanning istiqboli. Boshlang'ich sinflarda matematika fanini o'qitishning taxminiy mazmuni va pedagogik texnologiyasi.

FOYDALANILADIGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Jumayev M.E. Matematika o'qitish metodikasi (OO'Y uchun darslik) Toshkent. "Turon-Iqbol" 2016 yil 426b.
2. Jumayev M.E., Tadjiyeva Z.G'. Boshlang'ich sinflarda matematika o'qitish metodikasi. (OO'Y uchun darslik.) Toshkent "Fan va texnologiya" 2005 yil.
3. Jumayev M.E. Boshlang'ich sinflarda matematika o'qitish metodikasidan praktikum. (OO'Y uchun) Toshkent "O'qituvchi" 2004 yil.
4. Jumayev M.E. Boshlang'ich sinflarda matematikadan laboratoriya mashg'ulotlarini tashkil etish metodikasi. Toshkent "Yangi asr avlodi" 2006 yil. 20 b/t.
5. Tadjiyeva Z.G., Abdullayeva B.S., Jumayev M.E., Sidelnikova R.I., Sadikova A.V. Metodika prepodavaniya matematiki.-T. "Turon-Iqbol" 2011. 336s.
6. Axmedov M. N. Abduraxmonova, M. Jumayev Birinchi sinf matematika darsligi. Toshkent "Turon-Iqbol" 2019 yil.
7. Axmedov M. N. Abduraxmonova, M. Jumayev Birinchi sinf matematika darsligi metodik qo'llanma Toshkent "Turon-Iqbol" 2008 yil.
9. Burxonov S., Xudoyorov O., Norqulova Q., Ruzkulova, G'oyibova L. Uchinchi sinf matematika darsligi. Toshkent "Sharq" 2019 yil.
10. Bikbayeva N., Yangabayeva E., Gifranova K. To'rtinchi sinf matematika darsligi. Toshkent "O'qituvchi" 2017 yil.
11. Jumayev M.E. Bolalarda boshlang'ich matematika tushunchalarini rivojlantirish nazariyasi va metodikasi. (KHK uchun) Toshkent "Ilm-Ziyo" 2013 yil.
12. Jumayev M.E. Boshlang'ich matematika nazariyasi va metodikasi. (KHK uchun) Toshkent "Turon-Iqbol" 2012 yil.
13. Jumayev M.E., Axmedov M., Abduraxmonova N. Birinchi sinf matematika dargari Toshkent "Turon-Iqbol" 2019 yil.
14. Tadjiyeva Z. va boshqalar. Boshlang'ich sinflarda matematika dars samaradorligini oshirishda tarixiy materiallardan foydalanish. Toshkent. TDPU, 2008-yil.

5111700-Boshlang'ich ta'lim va sport tarbiyaviy ish ta'lim yo'nalishi
bitiruvchilari uchun ixtisoslik fanlaridan

Yakuniy davlat attestatsiyasi sinovi savollari

3.03. Ona tili va bolalar adabiyoti fani bo'yicha:

1. Til oilalari.
2. O'zbek adabiy tili va sheva. Shevalarning o'ziga xos leksik-morfologik va sintaktik xususiyatlari
3. Nutqning fonetik bo'linishi.
4. Nutq tovushlarining o'zgarishlari va ularning imloga ta'siri.
5. Orfoepik me'yorlar. Umlilar orfoepiyasi. Undoshlar orfoepiyasi grammatik shakllar orfoepiyasi. Orfoepik me'yor va imlo.
6. O'zbek tilining imlo qoidalari.
7. Ko'p ma'noli so'zlarning kelib chiqishi
8. Ko'p ma'noli so'zlarning badiiy adabiyotlarda qo'llanishi.
9. Sinonim so'zlar va ularning qo'llanishi.
10. Antonim so'zlar va ularning qo'llanishi.
11. Omonim so'zlar va ularning nofaol leksikasi.
12. O'zbek tilining nofaol leksikasi.
13. Frazologiya. Iboralarning shakli va ma'no munosabatiga ko'ra turlari.
14. Lug'atlarga shart.
15. Morfemka.
16. So'z yasalishi.
17. Grammatika. So'zning grammatik ma'nosi va grammatik shakli.
18. So'z turkumlari, ularning tasnifi.
19. O'ring ma'no turlari.
20. Otlarda son kategoriyasi.
21. Otlarda kelishik kategoriyasi.
22. Otlarning yasalishi.
23. Sifat, uning grammatik xususiyatlari.
24. Sifatlarda daraja.
25. Sifatlarning yasalishi.
26. Sifatlarda modal shakl.
27. Son, uning ma'no turlari.
28. Olmosh, uning turlari.
29. Fe'l, uning grammatik xususiyatlari.
30. Fe'l nisbatlari.
31. Fe'lning vazifadosh shakllari.
32. Fe'l mayllari.
33. Fe'llarda shaxs-son kategoriyasi.
34. Fe'l zamonalari.
35. Ko'makchi fe'llar, to'liqsiz fe'l haqida ma'lumot berish.
36. Fe'llarning yasalishi.
37. Ravish, uning ma'no turlari.
38. Yordamchi so'zlar, ularning turlari.
39. Modal so'zlar.

40. Lindov soʻzlar.
41. Taqlid soʻzlar.
42. Sintaksis. Soʻzlarning oʻzaro bogʻlanishi.
43. Gap, uning xususiyatlari.
44. Gapning ifoda maqsadiga koʻra turlari.
45. Sodda gap, uning turlari.
46. Bosh boʻlaklar. Ega va kesim, ularning ifodalaniishi.
47. Ikkinchi darajali boʻlaklar, turlari, ifodalaniishi.
48. Gapning uyushiq boʻlaklari.
49. Gapning ajratilgan boʻlaklari.
50. Gap boʻlaklari sanalmaydigan birliklar.
51. Bir bosh boʻlakli va ikki bosh boʻlakli gaplar, ularning turlari.
52. Toʻliq va toʻliqsiz gaplar, ularning turlari.
53. Gaplarning tuzilish jihattan turlari, qoʻshma gap, uning turlari.
54. Bogʻlangan qoʻshma gaplar, ularning turlari.
55. Eragshgan (eragsh gapli) qoʻshma gap, eragsh gaplarning turlari.
56. Bogʻlovchisiz qoʻshma gaplar va ularning turlari.
57. Murakkab qoʻshma gaplar va ularning turlari.
58. Oʻzga gap, uning turlari.
59. Punktatsiya (tinish belgilari).
60. Uslubiyat, nutq uslublari.
61. "Guliston" – pandnoma asar.
62. "Mahabub ul-qulub" – turkiy pandnomachilikning yuksak namunasi
63. Elbek – bolalar shoiri.
64. S. Ayniy – bolalar yozuvchisi.
65. Bolalar adabiyoti va kitobxonligi haqida V.G. Belinskiy
- N.G. Chernishevskiy taʼlimoti.
66. Oʻzbek nasrida avtobiografik gissa janri.
67. Oʻzbek nasrida biografik gissa janri.
68. Oybek – bolalar yozuvchisi.
69. Gʻafur Gʻulom bolalar shoiri va nosiri sifatida.
70. Sulton Joʻra – oʻsmirlar kuychisi.
71. Janni Rodari – italyan bolalar adibi
72. Qudus Muhammadiy ijodida bolalar olamining rang-barang jilolari.
73. Nosir Fozilov – bolalar adibi.
74. Xudoyberdi Toʻxtaboev – bolalarning romannavis adibi.
75. Hojiakbar Shayxov – fantastik asarlar muallifi.
76. Oʻzbek bolalar adabiyotining paydo boʻlish omillari.
77. Bolalar adabiyotining paydo boʻlishidagi ijtimoiy voqelik.
78. Didaktik adabiyot.
79. Bolalar adabiyotining asosiy maqsad va vazifalari.
80. Bolalar adabiyoti va umumtabiiy adabiyot oʻrtasidagi farqli va mushtarak xususiyatlar.
81. Bolalar adabiyotida lirik yoxud komik mayning kuchliligi.
82. Bolalar kitobatchiligi.
83. Animal kitob nima? Komiks-lar-chi?

84. Bolalar kitoblarini bezashda nusavvir qanday masʼuliyatga ega? Noshir va adiblar-chi?
85. Bolalar adabiyotining ikki yoʻnalishliligi.
86. Bolalar adabiyotidagi adreslilik.
87. Bolalar adabiyotida didaktikaning roli.
88. Maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalar kitobxonligi.
89. Kichik maktab yoshidagi bolalarga moʻljallangan badiiy asarlarning umumiy xarakteri.
90. Oʻsmirlar kitobxonligi.
91. Bolalar folklori genezisi.
92. Oʻzbek bolalar folklorining asosiy janrlari.
93. Bolalarning taqvimiy qoʻshiq-lari.
94. Beshik qoʻshiq-lari tabiati.
95. Alalalarda farzand qiyofasini umumlashtiruvchi poetik obrazlar.
96. Erkalamlarning janri tabiati.
97. Bolalar oʻyin folklori.
98. Harakati va maʼnaviy (soʻz) oʻyinlari.
99. Maqol janri tabiati va uning etnopedagogik ahamiyati.
100. Paremik tur deganda nimani tushunasiz? Paremologiya nimani oʻrganadi?
101. Paremioografiya-chi?
102. Xalq ertaklarining janri tabiati va oʻziga xos xususiyati
103. Sehari-fantastik ertaklar tabiati va genezisi.
104. Hayotiy-maishiy ertaklarning paydo boʻlish anʼanasi hamda ijtimoiy-axloqiy ahamiyati.
105. Oʻzbek bolalar adabiyotidagi folklorizm va uslub.
106. Janr, syujet, motiv tushunchalarini izohlang.
107. Antropomorfizm hodisasi nima?
108. Oʻzbek folklorini toʻplash va oʻrganishda qaysi olimlar samarali izlangan?
109. Qadimgi bolalar kitobxonligidagi anʼana va koʻrinishlar.
110. Hadis va hadisxonlik namunalari.
111. Pandnomachilik va gissaxonlik koʻrinishlari.
112. Qadimgi turkiy pandnomalar va ularning tabiati.
113. "Qobusnoma"ning gʻoyaviy-badiiy mundariyasi.
114. "Guliston" va "Boʻston" didaktik manzumalarining Sharq maktab va madrasalarida oʻqish kitobi vazifasini oʻtashi sababi.
115. Alisher Navoiy asarlarining bolalar kitobxonligidagi oʻrni.
116. "Hayratul-abror" dostonidagi hikoyat, maqolat va masallar, hikoyalar mazmuni.
117. "Mahabub ul-qulub" asari mumtoz pandnomachilikdagi qanday anʼanalar asosida yozilgan.
118. "Chor kitob" bolalarning ilk oʻqish kitobi sifatida qanday fazilatlariga ega?
119. Abjadxonlik nima va u qanday oʻrganilgan? Shu usuldagi chistonlarga misol keltiring?

120. "Savodi ta'lim" risolasi qanday asar.
121. "Chiston" so'zining lug'aviy ma'nosi va uning yana qanday nomlar bilan yuritilishi, an'aviyligi haqida mulohaza yuring.
122. Ilk maktab darsliklari qanday paydo bo'lgan?
123. XIX asrning 2-yarmi va XX asrning 1-choragidagi ijtimoiy muhit va madaniy hayot.
124. Sulton Jo'ranning hayoti va ijodi haqida ma'lumot
125. A. Avloniyning maktab she'ri tahlili.
126. Milliy uyg'onish harakati va uning o'zbek bolalar adabiyotini yuzaga keltirishdagi roli.
127. Hakim Nazir – o'zbek bolalar realizistik nasrining sohibkori.
128. Safar Barnoev she'riyatida urush bolalari taqdiri ifodasi. Milliy matbuotda bolalar adabiyoti haqidagi bahslar.
129. G'afur G'ulom - bolalar shoiri va nosiri.
130. Miraziz A'zam she'rining obrazlar olami
131. Abdulla Avloniy – ilk bolalar shoiri va islohotchi pedagogi. 1940-80 yillar o'zbek bolalar nasridagi tamoyillar. Tohir Malik detektiv qissalarida jamiyat va shaxs fojialari tasviri
132. Hamza Hakimzoda Niyoziy - ma'rifaparvar bolalar shoiri.
133. O'zbek bolalar she'riyatining janriy rang-barangligi va obrazlar olami. "Tabiat alifbesi"-qonunsiy kitob.
134. Xudoyberdi To'xtaboev-bolalarning sarguzasht va romannavis adbi. Hamza-ma'rifaparvarlik adabiyotining tanqilchi namoyondasi.
135. "Lochin qanoqlar" romanida urush va bolalik mavzui talqini.
136. Anvar Obidjon-bolalar shoiri, Mirkarim Osim asarlarida tarixiy haqiqatning badiiy haqiqatga aylanishi
137. "Turkiy guliston yoxud axloq"-ta'limiy-axloqiy asar.
138. Sadriiddin Ayniy-bolalarning zullisonayn adibi
139. Milliy istiqloq yillarida bolalar she'riyati;
140. Sh.Sa'dulla-bolalar dramaturgi.
141. Anvar Obidjon-bolalar adibi va dramaturgi
142. Milliy istiqloq yillarida bolalar nasri ko'rinishlari.
143. "Ibn Sino qissasi"ning mavzuviy mundarijasi.
144. 1920-30-yillardagi o'zbek bolalar nasri va uning tarqiqiyoti haqida fikr yuring.
145. Miraziz A'zam bolalarning faylasuf shoiri. Safar Barnoevning zamonaviy mavzudagi asarlari tahlili
146. 1920-30-yillardagi o'zbek bolalar she'riyatidagi obrazlar olami to'g'risida ma'lumot
147. Quddus Muhammadiy- bolajonlarning tabiatshunos shoiri
148. Po'lat Mo'min etak pesalarining mavzuviy mundarijasi
149. 1920-30-yillardagi o'zbek bolalar dramaturgiyasidagi izlanishlar. Hojiaqbar Shayxov-fantast adib.
150. Turunboy Adashboev she'riyatining mavzular olami.
151. Tohir Malik - detektiv nasr ustasi
152. Q. Hikmat etak dostonlarining mavzuviy mundarijasi

153. G'ulomning yumoristik she'rlari tahlili
154. Mirkarim Osim-bolalarning tarixnavis adbi
155. G'ulom qissalarida yetimlik motivi va jamiyatning bolalikka munosabati ifodasi
156. "Qiz bola yoki Xolida" hikoyasi tahlili.
157. Zafar Diyov kichikintoylar shoiri.
158. Hojiaqbar Shayxov fantastikasining mavzuviy mundarijasi va obrazlar olami
159. "O'tmishdan etaklar"-abtbioyografik qissa.
160. Elbek-bolalar shoiri, nosiri va islohotchi muallimi
161. Milliy istiqloq yillarida bolalar dramaturgiyasi
162. "Uchqur poezdlar"-biografik qissa namunas.
163. Shukur Sa'dulla-bolalik kuychisi.
164. Quddus Muhammadiyning folkloridan foydalanish mahorati
165. Meshpolvon obrazi tavsifi.
166. Po'lat Mo'min - bolalar shoiri va dramaturgi
167. Abdulla Avloniyning pedagogik risolalari mazmun-mundarijasi
168. Hoshimjon obrazi tavsifi.
169. Milliy istiqloq yillarida bolalar publisistikasi;
170. Tohir Malik nasrida bolalik olamining ruhiy manzaralari.
171. "Esdaliklar"-memuar asar.

3.04. Umumiy pedagogika fani bo'yicha:

1. "Pedagogika" atamasining lug'aviy ma'nosi nima?
2. Inson tarbiyasi va rivojlanishi haqidagi fan bu ...
3. Pedagogika fani nimani o'rganadi?
4. Pedagogikaning asosiy kategoriyalari qaysilar?
5. Pedagogika fanlari tizimini ko'rsating
6. Shaxs rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillarni ko'rsating.
7. Uzlaksiz ta'lim turlarini ko'rsating.
8. O'qituvchiga xos bo'lgan asosiy sifatlarini sanab bering.
9. O'qituvchi tayyor ma'lumoni yetkazishi emas, balki, ...
10. O'qituvchiga qo'yilgan talablar
11. Individi bu:
12. O'spirinlik davri yoshini aniqlang.
13. Pedagogik jarayonning maqsadi:
14. Pedagogik jarayon (tizim) nima?
15. Pedagogik jarayonning mazmuni
16. Tarbiya tamoyillarini ko'rsating
17. Jamoaning norasmiy tuzilmasi
18. Bolalar jamoasining vazifalari
19. Tarbiya metodi
20. Ijtimoiy ongini shakllantirish metodiga keysi usullar kiradi?
21. Ijtimoiy xulq-atvorni shakllantirish metodining usullarini ko'rsating.

22. O'rgatish, mashq qilish, topshiriq, tarbiyalovchi vaziyatlar qanday tarbiya metodlariga kiradi?
23. Aqliy tarbiyaning vazifasi nimadan iborat?
24. Aqliy tarbiya kaysi kobiliyani o'stiradi?
25. Ta'lim oluvchilarni fan asoslariga oid bilimlar tizimi bilan qurollantirish jihatidan tarbiyaning qaysi yo'nalishi asosida amalga oshiriladi?
26. Davlat ramzlari majmuasiga nimalar kiradi?
27. Fugorolarning burchlari quyidagilardan iboradur
28. Harbiy vatanparvarlik tarbiyasi
29. Huquqiy tarbiyani tashkil etish jarayonida
30. Mehnat faoliyatining asosiy turlari:
31. Iqtisod atamasining ma'nosi:
32. Tejamkorlik, rejali, intizomlilik, uddaburonlik, uyushqoqlik, ishchanlik, tartibsizlikka nisbatan murosasiz bo'lish qaysi tarbiya turiga mansub?
33. Odanning inson sifatida shakllana borishi jarayonida uning kamoloti darajasini belgilovchi me'yorlarini ko'rsating.
34. Axlodiy tarbiya
35. Axlodiy suhbat, munozaralar kaysi tarbiya uslublariga mansub?
36. Yestetik tarbiyaning asosiy vazifalarini ko'rsating
37. Nafosat tarbiyasining asosiy vositalari.
38. Yekologik tarbiyaning asosiy maqsadi va vazifalari.
39. Jismoniy tarbiyaning asosiy vazifasi
40. Didaktika
41. Didaktikaning asosiy tushunchalari (kategoriyalari).
42. Didaktika ta'lim jarayonining uchta maqsadini ko'rsating.
43. Ta'lim jarayonining tarbiyaviy maqsadi.
44. Motiv nima?
45. Ta'lim jarayonining ziddiyati izoxlangan katorni ko'rsating.
46. Ta'lim-tarbiyaning rivojlantiruvchi kuchi bulgan ziddiyatlar kuyidagicha buladi:
47. Insonparvarlashtirish prinsipi
48. Predmetlararo bog'liqlik prinsipi
49. Ta'limning ko'rganmalilik prinsipi
50. Pedagogikaning o'quv predmeti sifatida asosiy rivojlanish davrlari.
51. Shaxsni shakllanishi va rivojlanishida boshlang'ich ta'limning o'rni.
52. Ta'lim qonunlari va prinsiplari – boshlang'ich ta'lim darslari samadorligini oshirishda bosh omil.
53. Pedagogik texnologiyalarning shakllanishi va tadrifiy rivojlanish tarixi.
54. Suxandonlik va ijodkorlik pedagogika kasbining yuzaga kelish sharoitlari.
55. Bo'lajak o'qituvchilarni pedagogik kasb faoliyatiga tayyorlashning psixologik texnologiyalari.
56. Boshlang'ich ta'limda interaktiv metodlarni qo'llashning o'ziga xosligi.
57. Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tanqidiy fikrlashni shakllantirish va rivojlantirishda faol metodlarning o'rni.

58. Interfaol metodlar haqida ma'lumot bering.
59. Ta'lim prinsiplari
60. Pedagogik texnologiyalarning asosiy jarayonlari.
61. Ta'lim jarayonida texnologik yondashuvning asosiy tamoyillari.
62. Ta'lim jarayonini tashkil etishda innovatsion yondashuvlar mazmuni.
63. Mustaqil ta'lim olish texnologiyasi va boshlang'ich ta'limdagi ahamiyati.
64. An'anaviy va noan'anaviy ta'lim texnologiyalarining mazmuni va metodikasi xususiyatlari.
65. Boshlang'ich sinf darslarida muammoli ta'lim texnologiyasidan foydalanish yo'llari.
66. Boshlang'ich ta'lim jarayonida modulli ta'lim texnologiyasi.
67. Masofaviy ta'lim texnologiyasi.
68. Muammoli ta'lim haqida ma'lumot bering.
69. "Illustratsiya" metodi ta'lim metodlarining qaysi turiga mansub?
70. Tarbiya va maktab
71. Ijtimoiy faollikni rivojlantirish usullari

3.06. Ona tili o'qitish metodikasi fani bo'yicha:

1. Ona tili darslarining tarkibiy qismlari.
2. Boshlang'ich sinflarda ona tili o'qitishning ahamiyati.
3. Boshlang'ich sinflarda ona tili o'qitishning mazmuni.
4. Boshlang'ich sinf ona tili darslarida tafakkurni o'stirish yo'llari.
5. 1-sinf O'qish darsligi tahlili.
6. Boshlang'ich sinf ona tili dasturi tahlili.
11. Ona tili boshlang'ich sinflarda yetakchi o'quv predmeti.
12. Boshlang'ich sinflarda ona tili o'rgatish mazmuniga umumiy tavsif.
13. O'qish va yozuv darslariga qo'yiladigan talablar.
14. Tovush ustida ishlash.
15. Boshlang'ich sinflarda badiiy asarni tahlil qilish.
16. Kichik yoshdagi maktab o'quvchilarning badiiy asarni idrok qilishdagi psixologik xususiyatlari.
17. Badiiy asarni o'qishga tayyorlaganlik.
18. Asar mazmunini tahlil qilish.
19. O'qish darslarida mustaqil ish.
20. O'qish darslarida o'quvchilarning og'zaki nutqini o'stirish.
21. O'zbek tilining tovush tuzilishi va grafikasi.
22. O'qish va yozish jarayoniga psixofiziologik tavsif.
23. Ona tili o'qitish tamoyillari.
24. Sinfda o'qish darslarining ahamiyati.
25. Yaxshi o'qish malakalarining sifatlarini takomillashtirish yo'llari.
26. Asar mazmuni bilan dastlabki tanishtirish.

27. Ona tili metodikasining tekshirish metodlari.
28. Savod o'rgatish jarayoniga tavsif.
29. Savod o'rgatish jarayonida tovush metodidan foydalanish.
30. Analitik-sintetik tovush metodiga tavsif.
31. Grammatik tushunchalarni o'zlashtirishdagi qiyinchiliklar.
32. So'z yasovchi qo'shimchalarning tilimizdagi ahamiyatini o'zlashtirishga o'quvchilarga qanday yordam beradi?
33. Grammatik tushunchalar ustida ishlash.
34. Bilimni shakllantirish xarakteriga ko'ra grammatik mashqlar.
35. O'quvchilar bajaradigan aqliy omillar xarakteriga ko'ra mashqlar.
36. Boshlang'ich sinflarda so'zning morfemik tarkibini o'rgatish.
37. Boshlang'ich sinflarda so'z turkumlarini o'rganishdagi izchillik.
38. So'z turkumlarini o'rgatish jarayonida ortografik malaka ustida ishlash.
39. Boshlang'ich sinflarda sifat so'z turkumini o'rgatish.
40. Boshlang'ich sinflarda fe'l so'z turkumini o'rgatish.
41. Boshlang'ich sinflarda fe'l so'z turkumini o'rgatishdagi izchillik.
42. Kichik yoshdagi o'quvchilar uchun sintaktik bilimlarni o'zlashtirishning ahamiyatini tushuntiring.
43. Boshlang'ich sinflarda gap ustida ishlash.
44. Boshlang'ich sinflarda timish belgilarini o'rgatish.
45. Boshlang'ich sinflarda imlo qoidalarini o'rgatish.
46. O'quvchilar nutqini o'stirish vazifalari.
47. Nutq va tafakkurning o'zaro bog'liqligini izohlang.
48. Lug'at ustida ishlash metodikasining vazifalari.
49. Lug'at ustida ishlash metodikasining asosiy yo'nalishlari.
50. Boshlang'ich sinflarda so'z ma'nolari ustida ishlash.
51. Boshlang'ich sinflarda sinonimlar ustida ishlash.
52. Mantiqiy mashqlar va ularga tavsif.
53. Boshlang'ich sinflarda so'z birliklari ustida ishlash.
54. Gap ustida ishlashga oid mashqlar tavsifi.
55. Bog'lanishli nutq va uning vazifalari.
56. Bayon nima? Uning turlarini izohlang.
57. Qayta hikoyalashga qo'yiladigan talablar.
58. Tanlab hikoyalashning turlarini ayting.
59. Qisqartirib qayta hikoyalash.
60. Ijodiy qayta hikoyalash.
61. Og'zaki va yozma ish turlari.
62. O'quvchilar nutqida uchraydigan xatolar.
63. Nutqiy xatolar va ularning oldini olish.
64. Lug'at ustida ishlash.
65. 1-sinf Ona tili darsligi tahlili.
66. 1-sinf O'qish darsligi tahlili.
67. 1-sinf Ona tili darsligidagi mashqlar tahlili.
68. Dars tahlili namunasi ta'rif berib.
69. Dars konsepti va uning tuzilishi.
70. 2-sinf Ona tili darsligi tahlili.

71. 2-sinf O'qish darsligi tahlili.
 72. 3-sinf Ona tili darsligi tahlili.
 73. 3-sinf O'qish darsligi tahlili.
 74. 2-sinf Ona tili darsligidagi mashqlar tahlili.
 75. 4-sinf Ona tili darsligi tahlili.
 76. Ona tili darslarining turlari.
 77. Oni o'rgatish metodikasi.
 78. Sonni o'rgatish metodikasi.
 79. So'z yasashga doir mashqlar.
 80. Diktant va uning turlari.
 81. Diktant o'lkazishning ahamiyati.
 82. Ijodiy matn ustida ishlash metodikasi.
 83. Boshlang'ich sinflarda uchraydigan ijodiy xarakterdagi matnlar xususiyati.
 84. Yangi materialni o'rgatish va mustahkamlash dars tipiga tavsif.
 85. O'quvchilar dafarida xatolarni ko'rsatish yo'llari.
 86. Fonetik mashqlar va ularning boshlang'ich sinf darsliklarida tutilgan o'rni.
 87. Sintaktik mashqlar va ularning boshlang'ich sinf darsliklarida tutilgan o'rni.
 88. O'quv predmeti mazmuniga ko'ra dars tiplari.
 89. Ortografik mashqlar va ularning turlari.
 90. Aritmetika darsligi tahlili.
 91. Hikoya janridagi asarni o'qitish metodikasi.
 92. She'riy nutqning xususiyatlari. She'riy tahlil qilish metodikasi.
 93. Masal janridagi asarlarni o'qitish metodikasi.
 94. Ilmiy-omnabop maqolalarni o'qitish metodikasi.
 95. Topishmoq, tez aytilish, maqol janridagi asarlarni o'qitish metodikasi.
 96. Doston janridagi asarlarni o'qitish metodikasi.
 97. Husnixat va uni o'qitish metodikasining maqsadi va vazifalari.
 98. Yozuv tarixi.
 99. Husnixatga o'rgatishning amaliy asoslari.
 100. Husnixatga o'rgatishning tashkiliy-gigiyenik shartlari.
- 3.07. Matematika o'qitish metodikasi fani bo'yicha:**
1. Boshlang'ich sinflarda matematika o'qitish metodikasi fan sifatida.
 2. Boshlang'ich sinflarda matematika o'qitish metodikasi predmeti.
 3. 1-sinf matematika kursi mazmuni
 4. 2-sinf matematika kursi mazmuni
 5. 3-sinf matematika kursi mazmuni
 6. 4-sinf matematika kursi mazmuni
 7. Boshlang'ich sinflarda matematika o'qitish metodikasi tushunchasi va uning turlicha talqini.
 8. Og'zaki amaliy va ko'rsatma metodlari.
 9. Induksiya, deduksiya, analogiya metodlari.
 10. Muammoli ta'lim metodlari.
 11. Didaktik o'yinlar metodlari.

12. Matematika o'qitishda tadqiqot metodlari.
13. Matematika o'qitish metodikasining boshqa fanlar bilan aloqadorligi.
14. Matematikadan boshlang'ich sinf o'quvchilari bilim, malaka va ko'nikmalari oldiga qo'yilgan talablar.
15. Hozirgi zamon matematika darslari oldiga qo'yilgan talablar.
16. Boshlang'ich sinf matematika darslarida interfaol metodlarning qo'llanilishi.
17. Boshlang'ich sinf matematika darslarini tashkil etish va uni o'tkazish.
18. Matematikadan no'anaviy darslarni tashkil etish va uni o'tkazish metodikasi.
19. Matematika darslari tahlili.
20. Boshlang'ich sinflarda matematikadan sinfdan tashqari ishlarni tashkil etishning umumiy masalalari.
21. Darsdan tashqari o'quvchilarning uy ishlari. Matematikadan fakultativ mashg'ulotlarni tashkil etish va o'tkazish.
22. Boshlang'ich sinflarda matematikadan ekskursiyalarni tashkil etish. Matematik viktorina va kurslarni tashkil etish va o'tkazish.
23. Matematik olimpiadalarni tashkil etish, o'tkazish. Matematik to'garaklarni tashkil etish, o'tkazish.
24. Matematik matbuot, matematik burchakni tashkil etish. Matematik kechalarni tashkil etish, o'tkazish metodikasi.
25. Boshlang'ich sinflarda matematikadan o'qitish vositalari turlari.
26. Darslik – o'qitishning asosiy vositasi sifatida. Bosma asosi dafardan foydalanish metodikasi.
27. Kam komplekti maktablarda matematika o'qitishning o'ziga xos xususiyatlari.
28. Kam komplekti maktablarda matematikadan o'quvchilarning mustaqil ishlarni tashkil etish.
29. Ixtisoslashgan sinflarda matematika o'qitishning o'ziga xos xususiyatlari.
30. Boshlang'ich sinflarda sonlarni raqamlashni o'rgatishning umumiy masalalari.
31. 10 ichida sonlarni raqamlashni o'rgatish metodikasi.
32. Tayyorgarlik davrining o'ziga xos xususiyatlari
33. O'n ichida sonlarni og'zaki va yozma raqamlash
34. Yuzlik konsentri alohida qilishning sabablari. 11 dan 20 gacha bo'lgan sonlarni og'zaki va yozma raqamlash
35. 21 dan 100 gacha bo'lgan sonlarni og'zaki va yozma raqamlash
36. Uch xonali sonlarni og'zaki va yozma raqamlash
37. Ko'p xonali sonlarni raqamlashga tayyorgarlik ishlari Ko'p xonali sonlarni og'zaki va yozma raqamlash
38. Boshlang'ich sinflarda asosiy miqdorlarni o'rganishning umumiy masalalari
39. O'quvchilarda uzunlik haqida tasavvurlarni shakllantirish Uzunlik birliklari bilan tanishtirish
40. O'quvchilarda massa va sig'im to'g'risidagi tushunchalarni shakllantirish
41. O'quvchilarda vaqt tasavvurlarini shakllantirish

42. O'quvchilarda figura yuzi tushunchasini shakllantirish
43. Boshlang'ich sinflarda arifmetik amallarni o'rganishning umumiy masalalari
44. Og'zaki va yozma hisoblash usullari
45. O'n ichida arifmetik amallarni o'rganishga tayyorgarlik ishlari
46. O'n ichida arifmetik amallarni o'rgatish bosqichlari
47. O'n ichida arifmetik amallar o'rgatish tizimi va usullari
48. Yuzlik konsentrida qo'shish va ayirish amallarini o'rgatish usullari
49. Yuzlik konsentrida ko'paytirish va bo'lish amallarini o'rgatish metodikasi
50. Yuzlik konsentrida jadvaldan tashqari ko'paytirish va bo'lishni o'rnatish
51. Minglik konsentrida arifmetik amallarni o'rgatish tizimi
52. Ming ichidagi sonlarni qo'shish va ayirish usullari.
53. Ming ichidagi sonlarni ko'paytirish va bo'lish.
54. Ko'p xonali sonlar ustida arifmetik amallarni o'rgatish tizimi
55. Ko'p xonali sonlarni qo'shish va ayirish
56. Ko'p xonali sonlarni ko'paytirish va bo'lish
57. Boshlang'ich sinflarda algebra elementlarini o'rgatish metodikasining umumiy masalalari
58. Sonli va harfiy ifodalar bilan tanishtirish
59. Tenglik va tengsizliklar bilan tanishtirish metodikasi
60. Tenglama bilan tanishtirish metodikasi
61. Geometriya elementlarini o'rgatish metodikasining umumiy masalalari.
62. 1-sinfda geometrik material
63. 2-sinfda geometrik material
64. 3-sinfda geometrik material
65. 4-sinfda geometrik material
66. Perimetr tushunchasini o'rgatish metodikasi
67. Figura yuzi tushunchasini o'rgatish metodikasi
68. Masala, arifmetik masala, matnli masala tushunchalari mazmuni va mohiyati. Boshlang'ich sinflarda matnli masalaning roli
69. Arifmetik masalalar yechishga o'rgatish metodikasining umumiy masalalari
70. Sodda masalalar va ular ustida ishlash metodikasi
71. Ikki amalli masalalar bilan tanishtirish
72. Murakkab masalalar bilan tanishtirish metodikasi
73. Ayirmaga ko'ra noma'lumli topishga doir masalalar
74. Harakatga doir masalalar ustida ishlash
75. Proporsional bog'lanishga doir masalalar
76. Nostandart masalalarni yechishga o'rgatish
77. Geometrik mazmundagi masalalar ustida ishlash
78. Myrakkab masalalar ustida ishlash metodikasi.
79. Yechilgan masala ustida ishlash
80. Matematika o'qitish metodikasi fani taraqqiyoti va tarixi

BTM kafedasi mudiridan
BTN kafedasi mudiriga
A.R.Hamroyev
M.Y.Ro'ziyeva

